

# בארה של תורה

נכתב ב"ה ע"י הרב ראובן גולן רב ק"ק "דרכי תורה" רחובות, ראש ישיבת "יביע אומר", וראש כולל "בני ראובן"

יו"ל ע"י מוסדות "דרכי תורה" רחובות (רח"ה י"ג 12) לאור הזונו ומשנתו של מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

כתובת המערכת:

רחובות- ההגנה 56/5

טל' - 054-8410805

דוא"ל להערות וקבלת

העלון מדי שבוע:

rg5740@gmail.com

©

גליון 865 אלול תשפ"ד שנה יח'

מוקדש לעילוי נשמת יחיא בן טלעת יוניסיאן ע"ה

## פרשת כי תצא

השם מעיד עליהם שהם בני אבותיהם. כלומר, אותו השם שהוא בזיווג איש ואשה, מעיד על הבנים שהם בני אבותיהם. שמי שהוא אצל הענין, הוא יכול להעיד, וזה השם הוא אצל הזיווג מעיד עליהם."

וכן כתב **הכלי יקר** (במדבר כו ב), "וחתם עליהם שם יח, כי שם זה הוא מתווך בין האיש לאשה, להורות שכולם נולדו מאיש ואשה אשר שם יח ביניהם."

ותורף דבריהם הוא, שהיות והאומות ערערו על ייחוסן של ישראל, העיד עליהם הקב"ה בשם יח, שנתייחד להשראת השכינה בבנין הבית. והטלת שם יח בשמם של האבות, עדות היא על כשרות הבנים, וייחוסם הקדוש והטהור.

שורש הענין נתבאר בדברי **המבי"ט בבית אלוקים** (שער היסודות פרק מח): "ובזכות יורדי מצרים שהיו צדיקים, נתקיימו בני ישראל כל השנים שהיו במצרים, שלא שינו שמותם, וכן שאר הזכויות שהיו ביניהם. ולכן ניתן שם יח בשמותם פנים ואחור, כי זכות שלפניהם עמד לזרעם אחריהם. ואמר, חנוך משפחת החנוכי, כלומר **בסיבת צדקת חנוך היה בזרעו שם יח**."

הוי אומר, שצדקת האבות משפיעה השראת השכינה לבניהם, ושם יח שבאבות נמשך אף לזרעם אחריהם לדורות.

### שכינה ביניהם

**והסוכת דוד** (פנחס אות סה), ביאר את הטעם שנתייחד שם יח להשראת השכינה בבנין הבית בישראל, בהקדם דברי הגמ' **במסכת מנחות** (כט, ב), "כי ביה ה' צור עולמים, אלו שני עולמות שברא הקב"ה, אחד בה"א ואחד ביו"ד", ונתבאר שם, שהעולם הזה נברא באות ה', והעולם הבא נברא באות י'. ואותיות אלו ניתנו בשמותיהם של האיש והאשה, יי באיש והי באשה, כיון שתכלית בנין הבית היא לעבוד את השי"ת בעולם הזה הגשמי, ולזכות בעבור כך לחיי העולם הבא.

ויסוד ושורש הצלחת מעשי האיש והאשה, טמון בכך שיושבת בנין ביתם על יסודות של קדושה וטהרה, ושל שלום ורעות. ובקיומם של היסודות הללו, יזכו להשראת השכינה ביניהם. הוי אומר, שבכח הקדושה והשלום, יתחברו יחד, אות יי שבאיש, ואות הי שבאשה, בבחינת שם יח.

וזהו שאמרו (סוטה יז, א), "דרש ר' עקיבא, איש ואשה זכו שכינה ביניהן". ופירש **רש"י**, "זכו ללכת בדרך ישרה, שכינה ביניהם, שהרי חילק את שמו ושיכנו ביניהן, יי באיש ו-הי באשה". והיינו שכאשר אוחזים האיש והאשה בדרכי התורה,

### אפילו מזבח מוריד עליו דמעות

שתי מסכתות שלימות ובהן כ-172 דפים נתחברו על פסוקים בודדים בפרשתנו, הלא הם מסכת קידושין העוסקת בהלכות קידושי אשה, ומסכת גיטין העוסקת בהלכות גירושין, שמקורם בדברי הכתוב (דברים כד, א) "כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו וגו', וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו".

והנה בשלחי **מסכת גיטין** (ב, ב), הובאו דברי רבי אלעזר - "כל המגרש את אשתו הראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות, שנאמר (מלאכי ב, יג-יד) וזאת שנית תעשו פסות דמעה את מזבח ה' בכי ואנקה וגו', כי ה' העיד בינד ובין אשת נעוריה וגו' והיא חברתך ואשת בריתך".

וכל משכיל יבין, שדמעות המזבח מלמדות כי יש לו למזבח חיבור וקשר לכל בית בישראל, ולקיומו על אדני השלום והאחדות, ועל כן מזיל הוא "דמעות" בשעה שיסודותיו של בית זה נגדעים, והחיבור נהפך לחיסור ולפירוד.

**והמפרשים** נתחבטו רבות בביאור קשר זה שבין המזבח לבתים הנאמנים בישראל [שהם בבחינת "מסכת קידושין"], וכן בביאור מקור דמעותיו של המזבח שלהם גורם המגרש את אשתו [שהוא בבחינת "מסכת גיטין"].

### החנוכי הפלואי

כדי לגלות את סודות פרשה זו יש להעמיק תחילה בדברי **רש"י בפרשת פנחס** (במדבר כו ה) בענין שמות משפחות השבטים, "לפי שהיו האומות מבזין אותם, מה אלו מתייחסין על שבטיהם, סבורין הם שלא שלטו המצריים באימותיהם? אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם! לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם ה' מצד זה ו-י מצד זה, לומר מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם. וזהו שמפורש ע"י דוד (תהלים קכב), "שבטי יה עדות לישראל", השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם, לפיכך בכלום כתיב החנוכי הפלואי". ויש להבין מדוע נתייחד שם יח להעיד על ישראל יותר משאר שמות הקב"ה?

### שם יח מתווך בין האיש לאשה

ובביאור הדבר מצינו בתורת המהר"ל (גו"א במדבר כו ה), "שם יח נתן הקב"ה באיש ואשה, יי באיש ו-הי באשה. ולפיכך זה

יהושוע גרשון בן נעמי ז"ל ע"י סלה שלמה בן סאלם וזוהרה התוכה ז"ל אסתר בת שמחה מלכא ע"ה יהודית בת גזרה לזוון ע"ה

שרה אירן בת יהודה וכלומה שפילמן ע"ה יוכבד אביגיל בת מרים אבשקר ע"ה סוליקה בת רחל הייבי ע"ה

שרה זהרה בת דוד גרסי ע"ה מנחם בן עזרי גרסי ז"ל יעקב בן רחל מזרחי ז"ל

איליהו בן עיישה תורג'מן ז"ל חיים בן סאלם קרוה ז"ל מנחם בן יוסף ולאח ז"ל

שהבורא ית' משתף שמו ביניהן לקרותן איש ואשה, כיון שהיא בת זוגו ומחוברת אליו מיצירה הראשונה, ולכך העיד ה' בינו לבינה. אבל זיווג שני שלא היה על פי בת קול אלא לפי מעשיו, איננו זיווג גמור בשיתוף השי"ת".  
ונמצא, שאיש ואשה שדרך התורה והמצוות נר לרגלם, זוכים לזיווג האמיתי, שבו משתף הקב"ה את שמו, בבחינת "איש ואשה זכו שכינה ביניהם". ובעבור צדקת מעשיהם ומסירות נפשם בעמל התורה, זוכים הם להשראת השכינה.

## שם יה מיוחד לעצירת מי התהום

ובדרך זו ביאר התורת חיים (סנהדרין כב, א) את ענין דמעות המזבח, כי הנה מצינו ששם יה שהוא יסוד בנין הבית היהודי, הוא הוא יסודו של המזבח. שכידוע בשעה שחפר דוד את השיתין שבמזבח עלה התהום וביקש לשטוף את כל העולם, עד שבעצתו של אחיתופל השליך דוד לתהום חרס שכתוב עליו שם ה'.

וביאר התורת חיים, שהשם שהיה כתוב על החרס הוא שם יה שעל ידו העולם מתקיים, לפי שנברא על ידו שנאמר "כי ביה ה' צור עולמים", ולכך כשביקש התהום להחריב את העולם, הטילו בו שם זה שהוא קיום העולם.

והוסיף, שלא זו בלבד אלא אף זו ששם יה מיוחד לעצירת התהום שלא ישטוף את העולם בכל רגע, ולכן כשחטאו דור המבול בעריות והתישו כביכול כח שם יה המשותף בין איש ואשה, יצא התהום ושטפם, שנאמר "ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה". ולכך גברו המים ט"ו אמה מלמעלה רמז לשם של י"ה שפגמו בו שהוא כמנין ט"ו.

וכיון ששם יה הוא המעמיד את התהום, לכך מבואר שם בגמ' שדוד המלך אמר בהעמידו את התהום ט"ו שיר המעלות, וזהו כנגד שם יה העולה כמספר זה.

ונמצא שעל ידי שם יה נעמד התהום ונעשו השיתין שהם יסוד המזבח, [כמבואר בתוספות יום טוב עמ"ס מעילה ג, א] שתיבת "שיתין" היא מלשון יסוד, ולכך כל המגרש את אשתו הראשונה ששם יה משותף בינו לבינה, הרי הוא מתיש כח שם זה, עד שגם המזבח שישודותיו נשענים על שם זה מוריד עליו דמעות, כי במעשה הגירושין נפגם יסודו.

[ומה שאמרו כן דוקא באשתו הראשונה הוא משום שכפי שנתבאר לעיל בדברי התורת חיים, שם יה שורה רק בזיווג ראשון שהוא בגזירת השי"ת ולא בזיווג שני שתלוי במעשי האדם, ולכן אין המזבח בוכה על המגרש את אשתו השנייה].

בקדושה ובטהרה, בצניעות וביראת שמים, זוכים שתשרה השכינה ביניהם.

ומשום כך נתייחד שם יה, כעדות לישראל, שהיו גדורים מחטא העריות במצרים, והינם נקיים מכל עוון וחטא, כאבותיהם הקד'. שהרי שם זה שייך רק באיש ואשה שהשכינה שורה ביניהם, בזכות צדקתם וצניעותם.

וזהו שדרשו במסכת קידושין (ע, א) "כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו כשהקב"ה משרה שכינתו מעיד על כל השבטים ואין מעיד עליו, שנאמר "שבטי יה עדות לישראל", אימתי הוי עדות לישראל? בזמן שהשבטים שבטי יה". ופירש רש"י "אותן שהן ישראל הוא מעיד עליהן שהן משלו". ולכאורה היכן נרמז דבר זה בפסוק "שבטי יה"?

וביאר הפני יהושע, שכוונת רש"י היא, שהרי איש ואשה שזכו שם יה שורה ביניהם, אך זהו דוקא במי שנושא אשה הגונה, אבל מי שנושא אשה פסולה, ודאי שאין לך "לא זכו" יותר מזה, ואין הם זוכים להימנות על שבטי יה, ולכך אין הקב"ה מעיד עליו שהוא מזרע ישראל.

## בת פלוני לפלוני

ונראה להמשיך הקו הלאה, ולייסד לאור הדברים הנ"ל, היבט פנימי נוסף בעומקה של סוגית הזיווג והנישואין בישראל. וזאת בהקדם דברי הגמ' במסכת סוטה (ב, א), שבזיווג ראשון, יוצאת בת קול ארבעים יום קודם יצירת הולד, ואומרת בת פלוני לפלוני. אך בזיווג שני, אין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו.

וכתב הבאר שבע (שם), "דעת חכמי האמת, כי קודם יצירת הוולד, יכריזו את הזיווג המתייחס אל נפשו, והוא הזיווג הראשון. אך אחרי בואו לעולם, בהגיע עת נישואיו, ידינוהו כפי מעשיו, ואם זכה יטלנה, ואם לאו יעבירוה ממנו, ותינתן לאחר הטוב ממנו, וזהו שאמרו זיווג שני לפי מעשיו".

וכעין זה כתב הקרן אורה (שם), כי יש זיווג לפי מעשיו ובחירתו, ואם בחירתו טובה להתרפק באהבת התורה, נותנין לו אשה טובה, להיות לו לעזר. ואם בחירתו אינה טובה, ומתבטל הוא מן התורה ואינו אוהז בעסק המצוות, מזמינין לו אשה לפי מעשיו הפחותים. ונמצא, שזכיית האדם בזיווג האמיתי והנכון תלויה במידת עמלו בתורה ובצדקת מעשיו, ואם מקלקל מעשיו, יקבל זיווג שני, שלא כנקבע בעת יצירתו.

## שם יה אינו אלא בזיווג ראשון

והנה כתב התורת חיים (סנהדרין כב, א), "שם יה המשותף בין איש לאשה אינו אלא בזיווג ראשון, שנעשה בגזירת השי"ת.

להקדשת שיעור אור החיים הקד' וכן להקדשת שיעורים בהלכה ובגמרא והקדשת העלון והלימוד בכללים לעילוי נשמת יקיריכם ניתן לפנות בטל' 054-2637798

## בס"ד התחלת מסכת תענית

קהל שוחרי התורה מוזמן לענג את השבת ולהצטרף ללימוד מסכת תענית אליבא דהלכתא בשיעור המתקיים בס"ד מדי שבת קדש עם הרב ראובן גולן. תפילת מנחה גדולה בשעה 14:30 ולאחר מכן השיעור במסכת תענית. בשעה 16:30 שיעור בהלכות הימים הנוראים. ב-17:15 מנין נוסף של תפילת מנחה.

### זמני תפילות ושיעורים בשבת קודש פרשת כי תצא

מנין פלג המנחה - 17:30  
מנחה ערב שבת (קרבת) - 18:25  
הדלקת נרות - 18:30

שחרית מנין נץ (קרבת) - 5:30  
שחרית מנין מרכזי (קרבת) - 8:00  
מנחה מנין א' (קרבת) - 14:30

### פתיחת לימוד מסכת תענית אליבא דהלכתא - 15:15

שיעור בהלכות הימים הנוראים - 16:30  
מנחה מנין ב' (קרבת) - 17:15  
שיעור אור החיים הקד' - 19:00  
שונה הלכות חידון לילדים עם הרב ניר לוי - 18:20  
צאת השבת - 19:19  
ערביית מוצ"ש - 19:25  
ברכת הלבנה  
רבינו תם - 20:04

### ימות החול (שבוע פרשת כי תבא)

שחרית (קרבת) - מנין נץ. (סליחות באשמורת - 4:45)  
מנחה (קרבת) - א. 13:05. ב. 15:00. ג. 18:30  
ערביית - בצאת הכוכבים (19:00). (בימים ג' ד' מנין נוסף ב- 21:30).